

Ze spolupráce Fakulty filozofické a Sutnarky vznikla Virtuální výstava

25.5.2023 - Šárka Stará | Západočeská univerzita v Plzni

Silnou stránkou Západočeské univerzity v Plzni (ZČU) je mezifakultní spolupráce.

Jejím čerstvým příkladem je virtuální výstava věnovaná historickým hřbitovům Sudet, na jejímž vzniku se podílela katedra filozofie Fakulty filozofické a ateliér Multimédia Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara. Zájemce seznámí například s vývojem historických hřbitovů, jejich znaky, architekturou a mnoha dalšími aspekty.

„Historické hřbitovy jsou místa, na nichž je koncentrována historická paměť obce či regionu. Představují specifický a svérázný historický pramen, který uchovává cenné informace o životě a osudech obyvatel, jejich životním standardu, zvycích a tvořivosti, ale nepřímě také o hospodářském vývoji dané oblasti nebo soudobé módě. Samotné náhrobky jsou zajímavými řemeslnými nebo výtvarnými díly, která odrážejí architekturu a umění dané doby. Navzdory vzrůstajícímu zájmu občanských iniciativ i samospráv o jejich zachování nebo rehabilitaci jsou tyto památky na řadě míst stále ohroženy nevhodnou péčí nebo dokonce zánikem,“ vysvětluje důvody svého zájmu o dané téma Lada Wagnerová z Fakulty filozofické ZČU, řešitelka projektu *Paměť hřbitovů: průzkum a dokumentace pro udržitelnou péči o sepulkrální památky v oblasti někdejších Sudet*, na němž se podílely Fakulta filozofická ZČU a Fakulta restaurování Univerzity Pardubice.

„Ohrožené hřbitovy najdeme po celém území naší republiky. Společně s mými kolegyněmi a kolegy jsme se však rozhodli představit téma historických hřbitovů na příkladu někdejších Sudet, tedy v oblasti s původně převažující většinou německého obyvatelstva, kde došlo v moderní historii k radikálnímu narušení kontinuity jazykové i kulturní a kde lze zánik částí nebo celých hřbitovů pozorovat na mnoha případech,“ vysvětluje Lada Wagnerová.

Jak dodává, mnohé památky již zachránit nejde a jsou upraveny pouze do pietní podoby, jak k tomu došlo například v části hřbitova Nový Svět u Borových Lad na Šumavě. O některé se starají místní spolky – takovým příkladem je hřbitov Šitboř u Poběžovic v okrese Domažlice. Na některých je záchrana ještě možná a na své ochránce čeká, to je například hřbitov v obci Stvolny, části města Manětín v okrese Plzeň-sever.

Výstava *Paměť hřbitovů – Sepulkrální památky někdejších Sudet*, která je jedním z výstupů projektu, byla k vidění už vloni v Muzeu dřevařství v Dlouhé Vsi a ve výstavní síni Městského kulturního střediska v Javorníku. Nyní si ji díky spolupráci katedry filozofie s týmem ateliéru Multimédia pod vedení Lukáše Kellnera mohou v její virtuální podobě prohlédnout všichni, kdo se o sepulkrální památky zajímají.

Prostřednictvím tří tematických okruhů – Místa, Lidé a Hroby a náhrobky – je výstava seznámí s některými známými i méně známými aspekty historických hřbitovů. Tematický okruh *Místa* se věnuje vývoji historických hřbitovů od josefinských reforem pohřbívání až do poloviny 20. století. Ukazuje jejich typické znaky, architektonické prvky, ale také dosud málo zkoumané téma vegetace na hřbitovech a její vzájemné interakce s objekty vytvořenými lidmi. Tematický okruh *Lidé* se zaměřuje na osobnosti zemřelých a další příbuzná témata, jako je problematika čestných hrobů, vojenských hrobů a kenotafů, ale také na využívání fotokeramiky na sepulkrálních památkách. Okruh *Hroby a náhrobky* představuje náhrobek jako specifický objekt studia, ať už z hlediska použitého materiálu, charakteru a techniky provedení, výtvarného stylu, nebo ikonografie.

Na rozdíl od fyzické výstavy nabízí ta virtuální také 3D modely zkoumaných hřbitovů v Dlouhé Vsi, Hartmanicích a Šitboři, vytvořené z dat získaných snímkováním z dronu. K prohlédnutí stačí obrazovka počítače, s prostředky virtuální reality však může výstava přinést ještě silnější zážitek.

Výstava byla realizována v rámci projektu DG20P02OVV014 – Paměť hřbitovů: průzkum a dokumentace pro udržitelnou péči o sepulkrální památky v oblasti někdejších Sudet, realizovaného za finanční podpory z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity NAKI II Ministerstva kultury ČR.

<https://info.zcu.cz/clanek.jsp?id=5456>